GAZETA KRAKOWSKA

N.ro 65

W ŚRODĘ DNIA 15. SIERPNIA 1810.

Dnia onegdayszego przed południem przyiechał do naszego miaſta JW. Miniſter sprawiedliwości Łubieński, iako Kommiſſarz J. K. Mci do zaprowadzenia uroczyście w 4 nowych departamentach Kodexu Napoleona i władz sądowych tudzież obchodu urodzin Nayiaśnieyszego Cesarza Napoleona. Wieżdżał do miaſta przy aſſyſtencyi iazdy i wyſtrzałach z dział. Stanął w domu W. Hrabiego Przyrębskiego, pod Baranami zwanym, gdzie zaciągnęła ſtraż z grenadyerow złożona. Władze rządowe i inne osoby powitały go w iego mieszkaniu.

Z Kielc d. 3. Sierpnia.

Dzień dziſieyszy, iako przeznaczony na doroczne obchodzenie Imienin Nayiaśnieyszego Fryderyka Auguſta, szczęśliwie nam panuiącego, odbył ſię z przyzwoitą uroczyſtością. Za przybyciem do kościoła katedralnego Urzędu Adminiſtracyynego z Jego wydziałami, Sądu Pokoiu, z Jego członkami, w przytomności garnizonu i mieyscowego Magiſtratu z cechami, odprawiło ſię solenne nabożeńſtwo, które ukończone zoſtało przez odśpiewanie *Te Deum* i modlitew za Panuiącego. Potem trzy krotny odgłos życzeń na dziedzińcu zamkowym garnizonu i przytomnego ludu, zaświadczył uczucia, iakiemi każdy dla dobrego Króla ieſt przeięty. JW. Wiceprezes dał obiad, pod czas którego spełniano zdrowie Nayiaśnieyszego Pana; w wieczor zaś naſtąpiła powszechne wszyſtkich domow oświecenie.

Z Warszawy d. 31. Lipca.

Dalszy ciąg posiedzenia Towarzyſtwa Królewsko-Warszawskiego Przyiacioł Nauk d. 16 *Lipca.*

Rozdział drugi zawiera pytanie: Czemu podobne zarazy i upadek bydła, ani tak często, ani tak powszechnie nie są doświadczanemi w Anglii, Francyi i w Niemczech?

Autor przyznaie, że podobna zaraza i upadek bydła w tych kraiach nie są ani tak częſte, ani tak powszechne iak u nas, i przypisuie to naywięcey temu, że tam bydło lepiey ieſt hodowanym. We Francyi, Anglii i Niemczech powszechnie prawie hoduią bydło tak latem iako i zimą w oborach lub ſtayniach; te obory są wielkie i opatrzone wszelkiemi wygodami, bydło codziennie chędożone bywa zgrzebłem i szczotką, z rana wytrząsaią słomę z pod bydła, wymiataią ſtanowiska i całą oborę wysypuią piaskiem. Gdy które bydle bób-

czy, wymiataią natychmiast mierzwę i wyrzucaią ze stayni, a nad wieczorem ścielą regularnie każdemu. Wszędzie sprawie w całey Francyi, Anglii i Niemczech to ochędostwo, ten dozor, pieczołowitość i regularność około bydła iest rzeczą zwyczayną, nie powinno to zatem nam bydź dziwnym, że przy podobnym hodowaniu, zarazy i upadek bydła nie są ani tak częstemi, ani tak powszechnemi iak u nas.

Druga przyczyna nie tak częstey w tych kraiach zarazy iest, że gdy bydle, które zachornie, natychmiast odosobnionym bywa od zdrowych, i większą maią o nim pieczą niż u nas, a gdy rok-rocznie bydło na oborach stoi, zaraza żadnym sposobem ani się tak szerzać, ani tak rozmnażać nie może, i prawie zaraz w początku swoim uśmierzoną zostaie. Kończy autor ten rozdział temi słowy: " Gdybym tego mógł dokazać w moiey oyczyznie, aby także i w ciągu lata bydło w oborach hodowane było, za nayszczęśliwszegobym się poczytał; lecz rzecz tę potomności naszey zostawić musiemy. W szkołach parafialnych, które rząd zakłada, młodzież wieyska w tym tak ważnym przedmiocie oświeconą bydźby mogła, i chętniebym małe dziełko dla szkół parafialnych w tey materyi napisał. „

Trzeci Rozdział zawiera zapytanie: Czyli na Ukrainie i na Wołoszczyznie, gdzie się bydło w wielkich taborach zawsze w stepach, hoduie, tak częste są zarazy i pomor na bydło, iak w innych prowincyach Polski i Litwy?

Hodowanie bydła iest bogactwem Ukrainy i Wołoszczyzny, nayznacznieyszą handlu tych prowincyy gałęzią, oraz nayupodobańszym zatrudnieniem tego ludu skłonnego z natury do pasterskiego, a przytem próżniackiego życia; ile że przyrodzenie samo przez swoię szczodrość wszystko tem prowincyom udzieliło, co do utrzymywania wielkich i licznych stad, przy małey ludności kraiu, iest potrzebnym; tam nie znaią tey pieczołowitości o bydło co w innych kraiach, tam wszystko tak dalece ieszcze się znayduie w pierwiastkowym stanie natury, że nawet robienie masła, zdaie się włościanom bydź za przykre, ażeby się tem dla lepszego wydoskonalenia się zatrudniać mieli.

Obraz, który autor wystawia o zupełnym zaniedbaniu wszelkiego hodowania bybydła, iest następny: Bydło na Ukrainie i Wołoszczyznie iest liczne i piękne, wielkie i tłuste; stada dniem i nocą paszą się po niezmiernych i okiem nieprzeyrzanych stepach, i w krótkim czasie przychodzą do dobrey tuszy, którą przez biedną zimową paszę, przez zaniedbane w czasie zimy hodowanie, gdy z pastwisk do wsiow spędzone zostaną, utraciły, gdzie przez mroźną zimę bez dachu, bez staien, koło chałup przebywać i same prawie z stertow tak zbożowych iako i z siana i słomy swoie pożywienie poszukiwać muszą. W dwoynasob zyski z bydła na Ukrainie i Wołoszczyznie powiększone bydźby mogły, gdyby tameczni gospodarze przez pieczołowitsze hodowanie zimowe i obmyślenie ciepłych obor lepszą wygodę dali bydłu, ile że i tam w czasie zimy równe iak u nas są mrozy, a nawet w naywiększych letnich upałach wieczory i noce bardzo są chłodne i przeymuiące. W czasie zimy sierć ich naieżona, i ryk, osobliwie po nocach, w tęgie mrozy, którym powietrze przerażaią, postać równie zgłodniała iak nędzna, pobudza każdego, cokolwiek czucia maiącego, do litości, widząc niedolę tych cierpiących stworzeń, które za użytki udzielane swym niewdzięcznym panom, lepszą by mieć powinny wygodę, i które stworzenia przybliżaiące przez oswoienie do ludzi, oddał właśnie w pieczą onym, aby przez pielę-

gnowanie lepsze wynagradzali tem niemowlętom korzyści i użytki, które im przynoszą.

Lecz zaniedbanie to bydła zawisło poniekąd od naturalney dobroci ziemi i obeyścia się bez mierzwy, którey, gdyby tameczny gospodarz, tak iak my potrzebował, zaiſteby też lepszą miał ſtaranność o swoim bydle.

Dopokąd kopy i ſterty słomy, które tameczni gospodarze z omłotu uſtawiaią, trwaią, bydło w nich swoię szuka pożywność, wyrabia sobie w słomie tey gniazdo, nogami tretuie większą połowę, niszczy tę paszę, która do żywności iego przeznaczoną była, nareście w niedoſtatku mierzwą swoią ſię żywi, a śniegem pragnienie gaſić musi, ile że i tam zgnuśniałość włościan nie daie tyle sobie pracy, aby w zamarzłych ſtoiących wodach przeręble wycinali, dopotąd tak biedne hodowanie bydła okropne dla zdrowia onegoż za sobą pociągnie skutki; i z tey też przyczyny nieuſtaiący prawie pomor panuie w tych prowincyach, w którychby, przy lepszym dozorze, przy dokładnieyszey pieczołowitości, prędzey niż u nas mógł bydź oddalonym.

(*Reszta potem.*)

Z Paryża d. 27. *Lipca.*

Po 16 dniowem okropnem bombardowaniu poddało ſię nakoniec miaſto Ciudad Rodrigo d. 10 b. m. na łaskę woysku Francuzkiemu w tey samey chwili, gdy miał bydź szturm przypuszczony. Załoga 6 do 7000 wynosząca poprowadzona zoſtanie iako ieńcy woienny do Francyi. Dziſieyszy Monitor zawiera dalsze o tem szczegoły w naſtępuiącym liście Marszałka Maſſeny, Xcia Eſslingi, do Xcia Neufszatelskiego:

"Jaśnie Oświecony Mci Xżę! Mam honor donieść W. Xcey Mci co zaszło d. 10 przy wzięciu Ciudad Rodrigo. — O godzinie 4 z rana, odsłoniły nasze batterye 45 dział, możdzierzy i haubic. Te dawały nayżywiey ognia aż do godziny 4 po południu tak do wyłomu, iako też do przygotowań do obrony przez oblężonych. Każde działo wyſtrzeliło w przeciągu tego czasu po 12 lub 15 razy co godzina. Nieprzyiaciel odpowiadał przez kilka godzin dosyć słabo, nakoniec uſtał iego ognień. O godzinie 4 po południu wysłanemi zoſtali Jenerał Ruty, dowodzący artyleryą oblężenia, Szef batalionu Cauche i pierwszy moy adjutant, Szef batalionu Pelet, dla rozpoznania dokładnie wyłomu. Wezwali z pomiędzy żołnierzy 3 odważnych ludzi, którzy doświadczyć mieli, czyli wyłom ieſt do przebycia. Zaraz zgłoſili ſię Kapral grenadyerow Thirion, Karabinier Bombois i Strzelec Villeret. Waleczni ci ludzie przebywszy w kilka chwil oba wyłomy i ſtanąwszy na drugim wale, wyſtrzelili do nieprzyiaciela, wykrzykuiąc: Niech żyie Cesarz! i powrócili z taką samą zimną krwią nazad. Żądam dla nich ozdób legii honorowey. Piękny ten czyn, który zdarzył ſię w oczach nieprzyiaciela, przyspieszył poſtęp attakuiącey kolumny, która składała ſię z ſtrzelcow pod Kapitanem Sprungling, 300 woltyżerow i 300 grenadyerow. Woyska te znayduiące ſię iuż przed wyłomem, zabierały ſię do przypuszczenia szturmu, gdy oblężeni wywieſili białą chorągiew i poddali ſię na łaskę. Jenerał dywizyi, Hrabia Loison, dowodzca 3 dywizyi Xcia Esslingi, który kierował attakiem, wszedł z brygadą Simona wyłomem do miaſta, obiął go zaraz, opanował wały, batterye, bramy i porozſtawiał przy magazynach i publicznych kaſsach ſtraże. Jenerał Simon roskazał oraz załodze Hiszpańskiey złożyć broń w zbroiowni, która rozeszła ſię potem na swoie kwatery. Jenerał Loison ſtanął z brygadą Simona

na wałach i tam noc przepędził. Adjutant dowodzący Rippert, któremu powierzone zostało dowodztwo w Ciudad Rodrigo, utrzymuie tam zupełną spokoyność. —— Załoga Hiszpańska wynosi 6 do 7000 ludzi i idzie 3 kolomnami do Bajony. Dziś rano odeszła pierwsza; iutro i po iutrze odeydą drugie 2 kolomny. Lazarety zapełnione są wielu choremi. — W twierdzy znaleźliśmy 125 dział, bardzo wiele prochu, &c. — Podług doniesienia Hiszpańskiego jenerała bardzo wiele ucierpieli pod czas oblężenia mieszczanie i chłopi. Rachuie, iż żołnierzy zginęło przeszło 1000, ale mieszkańcow daleko więcey. Wyznaie, iż on i załoga byliby się wcześniey poddali, gdyby od mieszkańcow znieważonemi nie byli. Wszyscy żalą się iednostaynie na wiarołomstwo Anglikow, którzy przyrzekali im pomoc, potem zostawili ich samym sobie. — Znaydowałem się przy wszystkich działaniach oblężenia, i byłem świadkiem wytrwałey odwagi, którą officerowie i żołnierze w wszystkich trudnościach okazali. Będę proponował do nagrody jenerałow, officerow i żołnierzy, którzy się szczególniey popisali. — Mam honor bydź, &c.

Marszałek Xżę Esslingi, Naczelny wodz woyska Portugalskiego,

Massena.

Do powyższego listu dołączony iest rapport o działaniach oblężenia przy Ciudad Rodrigo, który między innemi zawiera:

"Tak więc po uporczywey obronie i 16 dniowym bombardowaniu poddała się ta twierdza, ostatnia warownia rokoszanow; poddała się w oczach Anglikow, którzy ku iey obronie żadnego nie zrobili kroku. Nie podobna wystawić sobie w iak smutnym znayduie się stanie Ciudad Rodrigo. Wszystko tam iest zburzone i pogruchotane; nie ma domu, żeby nie był uszkodzony; przeszło 2000 ludzi z załogi i mieszkańcow zabitych zostało. Pomiędzy 7000 jeńcow znayduie się Rządca Don Herrasti, ieden dowodzca artyleryi i 2 przełożonych nad indzynierami. Oprocz 125 powiększey części metalowych dział, znaleźliśmy w twierdzy 6 chorągwi, 200,000 funtow prochu, 1,200,000 ładunkow i bardzo wiele potrzeb artyleryczych. — Marszałek, Xżę Elchingi, (Ney) kierował działaniami oblężenia. Woyskowe iego talenta i dawne iego zasługi tak bardzo są znane, iż nie potrzebuię tu, iak tylko dodać, że wszystko uczynił, czego tylko po wielkim wodzu oczekiwać należało. Xżę Abranteski (Junot) poczynił nayle sze rozporządzenia do uważania i trzymania na wodzy woyska Wellingtona. Jenerał Eblé, naczelny dowodzca artyleryi, tudzież Jenerał Ruty, dowodzca oblegaiącey artyleryi bardzo dobrze się popisali. Pułkownik Valaze, dowodzca indzynierow, iest raniony. (Pod.) *Massena.*

Dziś rozeszła się pogłoska, że Marszałek Massena, Xżę Esslingi, pobił zupełnie Anglikow na granicach Portugalii. Z tem wszystkim pogłoska ta zdaie się bydź zawczesna i urosła z wzięcia Ciudad Rodrigo. Monitor, który przywodzi przywiezione przez gońca z Hiszpanii wiadomości, nic przynaymniey o zaszłey bitwie ieszcze nie wspomina.

Wszyscy urzędnicy w Illiryi, którzy chcą na przyszłość mieć prawo do urzędow, muszą uczyć się ięzyka Francuzkiego.

Wielkie nasze teatry odebrały zalecenie, aby wszystkich sztuk, którem kommissya uczona przyznała nagrody lub chwalebnie o nich wspominała, dały nadzwyczayne reprezentacye.

W połudnowey Francyi robak popsuł tego lata wiele pniakow winnych.

Jenerał major Haszeit wykonał dnia 25 Czerwca z całem głównym sztabem w Arnheim przysięgę wierności.

Pod czas 10cio godzinney potyczki, którą Neapolitańska flotylla d. 29 Czerwca z 57miu Angielskiemi woiennemi statkami stoczyła, wynosi'a Neapolitańska strata 6 zabitych i 112 ranionych ludzi.

Wyrok Cesarski pod d. 6 Lipca zawiera następuiące rozrządzenia:

"Napoleon, &c. Chciwi spekulanci spieszą się drukować i ogłaszać ustawy nim ieszcze przez ciało prawodawcze przyięte zostały, przez co wychodzą nieiokładne i obłąkać mogą nie tylko strony, ale i sędziow. Zapobiegaiąc temu nadużyciu, nie chcemy pozbawiać naszych poddanych korzyści dowiedzenia się przez dzienniki o uchwałach senatu, ustawach i urządzeniach, skoro są ogłoszone; postanowiliśmy zatem: Zakazane iest wszystkim i każdemu z osobna ogłaszać uchwały senatu, ustawy i urządzenia, nim pierwey wciągnione i ogłoszone będą przez dziennik ustaw w głownem mieście departamentu, pod karą konfiskaty pisma i pociągnieniem do sądu policyynego iego wydawcy.",

Z Rzymu d. 14. *Lipca.*

Przez wyrok pod d. 29 Czerwca potwierdził J. C. K. Mość Jenerała Hrabiego Miollis na urzędzie jeneralnego rządcy Rzymu i departamentow, które 30tą woyskową dywizyą stanowią.

Jeneralna rada departamentu Rzymskiego zaczęła urzędowanie swoie od uchwalenia posągu dla Nayiaśnieyszego Cesarza. Daley postanowiła wysłać do Paryża deputacyą, dla złożenia hołdu w imieniu miasta Rzymu i życzenia oglądania J. C. K. Mci w murach swoich.

D. 15 Sierpnia wystawione tu będą płody przemysłu Rzymskiego.

Wyprawa do Sycylii tak bardzo zatrudnia wszystkie umysły Włoskie, iż zapomnaią o zniesieniu zakonow, opactw i biskupstw. Ciekawość doszła tu do tego stopnia, iż stąd aż do Neapolu rozstawione są konie, przez które w 16, a naywięcey 20 godzin mieć możemy wiadomość o wylądowaniu. Że to przedsięwzięcie podlega wielu trudnościom, nie zaprzeczaią nawet z Neapolu.

Z Bajony d. 18. *Lipca.*

Król Hiszpański znaydował się ieszcze podług ostatnich doniesień w Madrycie. Mowiono iednak ciągle o iego wyieździe do Saragossy, skąd uda się J. K. Mość do 3go korpusu, przy którym czynią przygotowania do wkroczenia do prowincyi Walencyi i oblężenia miasta tegoż nazwiska.

Xiążę Tarentu (Marszałek Macdonald) oczekiwany był w Barcellonie, gdzie zgromadzić ma swoie woyska.

W Estramadurze zachodzą ciągle potyczki z rokoszanami, lecz ci nie są liczni i Jenerał Reynier iest ciągle panem tey prowincyi.

Z Włoch d. 16. *Lipca.*

Wicekról Włoski przeieżdzaiąc przez Simplon wysiadł kilka razy z powozu i szedł piechotą nowym gościńcem. Naywyższemu Indzynierowi Gionella darował brylantowy pierścień.

Mowią, że Lucyan Bonaparte przedsiębierze podroż z Rzymu.

Podług Florentskiey gazety wysadziły 2 Angielskie fregaty 360 ludzi do Korsyki przy Bastia; lecz ze stratą odpartemi zostali.

Z oboźu Piale w Kalabryi d. 8. Lipca.

Król odprawił wczoray ćwiczenia z dziesięcio tysięczną dywizyą Jenerała Lamark i bardzo był kontent. Gdy nieprzyiaciel postrzegł łączenie się nad brzegiem b talionow, wysłał z Messyny 8 szalup, któ em pozwolono zbliżyć się na wystrzał z dział, potem dano do nich z 3 dział ognia i przymuszono oddalić się. Trzy kule padły na szalupy. Ministrowie wewnętrzny i skarbowy przepędzili dzień wczorayszy w obozie, a na noc poiechali do Reggio.

Z Londynu d. 20 Lipca.
(Przez Francyą.)

D. 17 przybył tu Kapitan Burgh, adjutant Lorda Wellington. Wyiechał d. 4 Lipca z głowney kwatery. Lord Wellingt n obrał sobie dogodnieysze stanowisk między Almeida i Celerico. Zrobił to zapewne przewidując, że Ciudad Rodrigo w krotce poddać się musi, i że po wzięciu tey twierdzy uderzy na niego Massena. Gdyby Lord Wellington, który podług pism naszych słabszy iest o 30 do 40,000 ludzi od nieprzyiaciela postąpił był na przod w celu oswobodzenia Ciudad Rodrigo i opuścił mocne swoie stanowisko, byłby nieprzyiaciel wielkie nad nim odniosł korzyści i utrudnił bardzo iego odwrot. Nie wątpiemy wcale, że w krotce przyydzie do bitwy z Francuzami; lecz ta nastąpi albo w mocnem stanowisku, które Lord Wellington teraz ma, albo w tyle dawnieyszego iego stanowiska. Poczynione są wszelkie przezorności środki. Trzy punkta do wsiędzenia na okręty, są mocnemi batteryami opatrzone i statki do zabrania woysk naszych stoią w gotowości.

Margrabia de la Romana znaydował się na radzie w głowney kwaterze Angielskiey.

Morska siła nasza pomnożona została w przeszłym tygodniu 4 nowemi okrętami liniiowemi, które z warsztatow naszych spuszczono i 4 inne zaraz budować zaczęto, ponieważ rząd nasz przy rozszerzeniu nieprzyiacielskich brzegow chce znacznie powiększyć naszą si ę morską. W Chatam i Sherness uzbraiaią ieszcze 20 armatnych łodzi, tak iż będziemy ich teraz w służbie mieli 75. Doświadczenie nauczyło nas, osobliwie w woynie z Danią, iż mieliśmy ich za mało.

Jenerał Chrystof w St. Domingo kazał okrętom swoim zabierać wszystkie Ameykańskie statki, ponieważ w Baltimore zatrzymano dwa iego zbroyne statki. Petion łagodniey postępuie.

Rząd w Hawannie pop zysiągł regencyi rokoszanow Hiszpańskich.

Podług pism naszych pięć razy podkładano w Sztokolmie ogień, ale zawsze dostrzeżono i szczęśliwie ugaszono.

Z Gibraltaru donoszą pod d. 26 Czerwca, iż Kadyx oblega 20,000 Francuzow.

Podług doniesień z wyspy S. Bartłomieia przywrocony iest handel między Ameryką i osadami Angielskiemi. Powstanie w Karakkas coraz bardziey się rozszerza. Do Angielskiego Jenerała Beckwith przybyło ztamtąd 4 deputowanych po broń i ammunicyą, lecz do 8 Czerwca ieszcze im nic nieprzyrzeczono.

P. Sheridan powrocił z Sycylii, gdzie dla polepszenia stanu zdrowia był popłynął, lecz nie wiele mu się polepszyło.

Tego roku znaczą się wielkie urodzaie w Anglii.

Doniesienia, które przez ostatnią flottę z Madrass nadeszły, są w sekrecie trzymane, i iak słyszemy nie pomyślne. Pułkownik Bell uznany został winnym o ostatni rokosz, ale tylko miesiąc był zasuspendowany. Obawiano się zapewne obrazić woysko. Jenerał Achmuty ma iak mowią, pełnomocnictwo do

odebrania w przypadku potrzeby cywilnego i woyskowego rządu. P. Barlow i Lord Minto powrocą więc do Anglii.

Admirał Strachan nie płynie do wschodniey Indyi; ale mieć będzie dowodztwo przy przylądku Dobrey nadziei nad osobną wyprawą.

Poseł Perski odpłynął d. 19 b. m. z Portsmutu na liniiowym okręcie do odnogi Perskiey.

Z Kopenhagi d. 28. Lipca.

Dzisieysza rządowa gazeta zawiera: " Podług tymczasowego z Norwegii doniesienia pięć znayduiących się tam naszych brygow oderznęły od Angielskiey kupieckiey floty pod zasłoną iedney fregaty iednego bryga płynące 50 statkow i do Christiansand zaprowadziły.,,

Xżę Landgraf Heski zaszczycony od J. K. Mci został niebieską wstęgą. Aże wszedł w służbę Królewską iako jenerał, dał mu J. K. Mość także srebrny krzyż orderu Danebrog.

Podpułkownik Holst wyiechał d. 26 z Augustenburg na powrot do Szwecyi.

Na Sprőge w Bełcie założyli Angliey tego lata wielki kuchenny ogrod, z którego stoiące w Bełcie liniiowe okręty Angielskie zieleninę pobierały. Okręty nasze upatrzywszy czas sposobny zepsuły ten ogrod.

Magistrat w Christiansand każe stawiać jatki dla bicia koni, ponieważ zasmakowano tam w końskim miesie.

Z Gdańska d. 23. Lipca.

Gazeta tuteysza umieściła, co następuie:

" Przed niciakim czasem wyczytaliśmy w zagranicznych gazetach artykuł z Gdańska, że do tuteyszego portu przyymowane są Amerykańskie okręty, lubo Francya znayduie się w stanie woyny z iednoczonemi kraiami Ameryki. Dochodzono zaraz i wyśledzono autora tego fałszywego doniesienia, które ieden Gdański kupiec iedynie przez spekulacyą posłał do gazet. Ponieważ podobne doniesienia podaią w podeyrzenie władze, które maią zlecenie wykonać rozkazy Cesarza, i oprocz tego szkodzą dobru mieszkańcow tego miasta, przeto JW. Rządca miasta ukarał tego kupca zapłaceniem 500 talarow do domu sierocego i 4 dniowym więzieniem. Postępek tego kupca, iest tem naganniejszy, że pisał swey list w 4 dni po ogłoszeniu Cesarskiego wyroku przeciw Amerykańskim okrętom, i gdy przedsiębrano środki do wykonania onego.,,

Z Filadelfii d. 20. Czerwca.

Rząd nasz ogłosił pisma, które od naszych w Paryżu i w Londynie posłow przez fregatę Adams odebrał. Treść ich następuiąca:

Z zlecenia Sekretarza stanu Smith zapytał się nasz poseł w Paryżu, Jenerał Armstrong, Xcia Kadoru, pod iakiemi warunkami uchyliłby Nayiaś. Cesarz swoy wyrok w Berlinie wydany, i czyby go zniosł, gdyby W. Brytania odwołała dawnieyszę swoie gabinetowe względem zamknięcia Francyi, rozkazy. — Xżę Kadoru odpowiedział na to: " że iedyny warunek iest, ażeby rząd Angielski odwołał zamknięcie Francyi, poprzedzaiące wyrok Berliński.,,

P. Pinkney pisał potem d. 15 Lutego do Lorda Wellesleja, dowiaduiąc się, iakie W. Brytania utrzymuie ieszcze względem zamknięcia Francyi od roku 1807 rozrządzenia? — Lord Wellesley odpisał na to pod d. 2 Marca: iż brzegi, rzeki i porty od Elby aż do Brestu pod pewnemi ograniczeniami pod d. 6 Marca 1806 za zamknięte ogłoszone zostały, iże to ogłoszenie powtórzone zostało w gabinetowym rozkazie d. 7 Stycznia 1807, który dotąd ma moc swoią.

Jenerał Armstrong donosi w swoim raporcie d. 7 i 16 Kwietnia, iż Cesarz pozwo-

ził mu okręt, dla przewiezienia się z swoią familiią do Ameryki; lecz minister Francuzki radził mu, aby odwlekł ieszcze swoy odiazd, gdyż nadażyć się mogą okoliczności, które dłuższego iego bawienia wymagać mogą. Jenerał ten donosi także o wyroku Króla Neapolitańskiego i o rozkazie Cesarza, ażeby wszystkie znayduiące się w portach Hiszpańskich Amerykańskie okręty sprzedane były. Pisze daley, że Cesarz nie pozwolił na uwolnienie zatrzymanego w Texlu okrętu Hero, przeznaczonego z tytuniem do Toningi na opłacenie Holiendrom prowizyi, i że oddany iest pod sąd zdobyczowy. Nakoniec wyraża obawę, ażeby Pruskie i Duńskie porty dla naszego handlu nie były zamknięte.

Dawniey ieszcze na ustne doniesienie Xcia Kadoru, iż pieniądze za sprzedaną w Hiszpanii własność Amerykańską osobno będą złożone, podał Jenerał Armstrong notę, prosząc o wyiaśnienie następuiących punktow: 1) Czyli to postanowienie rozciąga się do okrętow i do ładunku; 2) czyli zebrane z tey sprzedarzy pieniądze zostawać będą nietykane aż do ukończenia teraźnieyszyszych sporow.

Z Nowegoiorku d. 19. Czerwca.

Tuteyszy konsulat Hiszpański oznaymił pod d. 16 b. m. że powiaty Maracaybo i Coro oświadczyły się przeciw powiatowi Karakkas i chcą pozostać wiernemi rządowi Hiszpańskiemu. Zaden przeto okręt zieduoczonych stanow nie będzie do ich portow wpuszczony bez przyzwoitego zaświadczenia będącego tu konsula Króla Jmci Katolickiego.

Niektóre Amerykańskie gazety mowią o woynie z Francyą, nasze zaś zapewnia, iż nie przyydzie do woyny.

Z Monachium d. 23. Lipca.

Królowa Jmć nasza powiła szczęśliwie córkę, którey dano na chrzcie imiona Maxymiliana Jozefa Karolina Elżbieta.

D. 19 oglądał Król hydrauliczną machinę P. Wiebeking, która porusza wielką fontannę w Nimfenburgu.

Sprzedarz dóbr dwoch klasztorow w Inviertelu wstrzymana została przez Dyrektora dóbr Francuzkich.

Z Oerebro w Szwecyi d. 24. Lipca.

W przeszłą sobotę przybył tu Nayiaśnieyszy Król w dobrem zdrowiu przy wystrzałach z dział. Wczoray rozpoczął się seym z zwykłemi uroczystościami. U J. K. Mci były pokoie i przedstawiania, poczem mianował J. K. Mość Marszałkiem teraźnieyszego seymu, znanego z talentow rzadkiey wymowy, Oberkammerjunkra, komandera orderu gwiazdy północney i iednego z 18 Szwedzkich Akademikow, Barona Fleming, który po wykonaniu przysięgi wprowadzony został przez dwóch naystarszych obecnych hrabiow do izby rycerskiey, poczem przystąpiono do przeyrzenia pełnomocnictw i spisania członkow. Mowcą stanu duchownego raczył J. K. Mość mianować Arcybiskupa, Doktora Lindblom, a wiece mowcą Biskupa, Doktora Rosenstein. Trzy stany mieyskie zostały do Ministra sprawiedliwości do okazania swych pełnomocnictw i spisania ich imion powołane. Tydzień ten zeydzie na spisaniu członkow i innych formalnościach, a w przyszłym rozpoczną się dopiero obrady, które, iak się domyślać należy, nie długo trwać będą.

Dziś nadeszła wiadomość z Stolicy, że tam zupełna spokoyność panuie.

Przybył tu dziś Król. Duński poseł, Hrabia Dornath, z zleceniami do Króla, a iutro odiedzie nazad do Sztokolmu.

DODATEK

DO № 65.

GAZETY KRAKOWSKIEY

We Srodę Dnia 15. Sierpnia 1810.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu W pałacu Naszym w Warszawie d. 12 miesiąca Czerwca 1810.

FRYDERYK AUGUST,

Z Bożey łaski Król Saski, Xiążę Warszawski, &c. &c.

Gdy w Państwie Naszem królestwa Saskiego, opłata abszosu czyli dziesięciu od sta pobierana dotąd zostawała i od maiątkow z Saxonii do Xięstwa Warszawskiego wyprowadzanych; zważaiąc niezgodność tey opłaty z stosunkami ziednoczonego Panowania Naszego nad pomienionemi Państwami, postanowiliśmy i stanowiemy iak następuie:

1. Opłatę Abszosu tak od nabytego, iak i przez sukcessyą spadłego maiątku, o tyle, o ile ta opłata do kass Naszych publicznych wpływa uchylamy i znosiemy na wzaiem względem obydwoch Naszych Państw królestwa Saskiego i Xięstwa Warszawskiego.

2. Jurysdykcye patrymonialne iednak i Dominia te, które prawnie udowodnione pobieranie dla siebie Abszosu posiadaią, ieżeliby zarewersowania się w szczególnych wydarzeniach wzaiemnego uwolnienia ich od Abszosu przyiąć niechciały, maią z okręgu swey Jurysdykcyi z dawna zaprowadzony lub ustanowiony Abszos pobierać bydź mocne.

3. Jurysdykcye patrimonialne i Dominia te, które takowego prawa nieokażą, nie mogą go sobie przyznawać pod tytułem presumowaney Retorsii.

4. Jeżeli w iednym lub drugim mieyscu, oprocz opłaty Abszosu, opłata iakowa na zamiary miłosierne lub inne iest zdawna zaprowadzona lub ustanowiona, ta zachowuie się.

5. Wszelkie rapporta, expedycye i czynności urzędowe w rzeczach Abszosu tyczących się, maią w obydwoch Państwach bez żadney opłaty szporlow bydź ułatwiane.

Dopełnienie ninieyszey Naszey Woli w królestwie Saskim zleciwszy zwierzchnościom tamteyszym, uskutecznienie oney w Xięstwie Naszem Warszawskim Ministrom Naszym tegoż Xięstwa, a w szczególności Ministrom Sprawiedliwości spraw wewnętrznych i Skarbu, tak iak i iey w Dzienniku praw umieszczenie poruczamy.

(Pod.) *Fryderyk August*, przez Króla Minister Sekretarz Stanu *Stanisław Breza*, (L.S.) Zgodno z oryginałem Minister Sekretarz Stanu, (pod.) *Stanisław Breza*. Zgodno z oryginałem Sekretarz Rady Stanu i Ministrow. (Pod.) *Stanisław Grabowski*. Zgodność zaświadczam *Piechowski*, *L. W. Z. M.*

Za zgodność *Kalinka, Z. S. G.*

Minister Policyi.

Uwiadomiony o rozsiewanych wieściach iakoby miedziane graycary Austryackie miały bydź na nowo w Krakowie zredukowane; ostrzega niniejszym, ażeby żadney podobnem wieściom nie dawano wiary. Donosi, iż w oznaczonym dawniey kursie graycarow miedzianych żadna nie nastąpiła odmiana. Zaleca oraz władzom Policyynym mieć baczny dozor, ażeby dochodziły autorow podobnych fałszow, i pociągali ich do surowey odpowiedzialności. Ktoby zaś chciał uwiadomić Zwierzchność mieyscową o źrzodle tey fałszywey wieści, może bydź sprawiedliwey nagrody pewnym. Dan w Warszawie dnia 10 Sierpnia 1810.

A. Potocki.

Zabłocki, S. M. P.

JO. Xiążę Wodz Naczelny woysk Polskich wyiechał onegday, iak mowią, do Gdańska.

Z Hof d. 23. *Lipca.*

Dziś przeiechał przez nasze miasto Hrabia Gottorp, były Król Szwedzki Gustaw Adolf, do Lipska i Berlina. Mowią, że iedzie do Rossyi. Inni nadaią iego podroży inne przeznaczenie.

Z Lipska d. 30. *Lipca.*

Hrabia Gottorp, Gustaw Adolf, przybył tu dziś; iedzie przez Berlin, gdzie iutro stanie. (Przybył tam d. 3 Sierpnia, i zabawiwszy kilka godzin, wyiechał iak mówią, na powrot do Szwaycaryi.)

Z Panczowy d. 23. *Lipca,*

Podług nadeszłego doniesienia do rady Belgradzkiey, korpus Serwianow oblegaiący Bania w liczbie około 1200 ludzi, i zabieraiący się do przypuszczenia szturmu, napadnięty z tyłu został we 2000 Turkow przez Ajana z Gruszczewa, i byłby zupełnie zniszczony, gdyby przypadkiem nie był mu na pomoc przybył Serwiyski dowodzca Heiduk Welko w 500 ludzi od Wołoskiego pułku kozakow; ten uderzył zręcznie na Turkow i znacznie poraził. Strata Serwianow przy Bania iest w prawdzie wielka, ale i Turkow nie mało zginęło. Naczelnik Serwianow Czerny utracił w tey rozprawie dwoch nayzaufańszych przyiacioł.

Przy Deligradzie zaszła także d. 13 b. m. potyczka między Turkami i Serwiianami, w którey Naczelnik Serwianow pobił i do ucieczki przymusił 4000 Turkow z Nissy. Serwianie zdobyli w tem mieyscu wiele piękney broni, pistoletow, pałaszow i płaszczow, które Turcy uciekaiąc rzucali.

Między 4 i 5 b. m. Turecka załoga w Persa-Palanka, składaiąca się z 500 Turkow i 150 Chrześcian, wyniosła się przez Negodin z wszystkiemi swoiemi rzeczami, kobietami i dziećmi do Bulgaryi.

Z St. Gall d. 22. *Lipca.*

Cztery pułki Szwayearskie do służby Francuzkiey przeznaczone, które wynosić miały 16,000, wynoszą tylko 11,500. Z tych rozeszło się na zaciąg po Szwaycaryi 70 officerow i 216 żołnierzy. Koszta 13 Kantonow na zaciąg tegoż woyska, dla podwyższonego zadatku na rękę, wynosi 1,600,000 frank.

Z Augsburga d. 26. *Lipca.*

Złotnicy nasi bardzo teraz są zatrudnieni; od wielu dworow, a nawet z Danii obstalowano ozdoby i porządki stołowe.

Z Tryestu d. 9. *Lipca.*

Upoważnionemi iesteśmy (wyraża dziennik Jlliryyski) do uwiadomienia, iż za dni kilka otworzy się handel z Turcyą. Dla wspierania tego handlu przedsięwziął rząd iak nayleps... środki. Składy towarow założone będą w miastach w Karlstadt, Sissek i innych.

Handel ten nieocenione obiecnie korzyści.

Z Monachium d. 24. Lipca.

Nie tylko w Salzburgu, ale i w Inspruku będą zamki dla naszego Następcy tronu wyporządzone i nowemi sprzętami przyozdobione; w zimie mieszkać będzie w Salzburgu, a w lecie w Inspruku.

Dnia 13 i 14 Sierpnia 1810.
Cena zboż rożnego gatunku na Targu w Kleparzu sprzedawanych.

W bankocetl:	*Przednie.* Złp.	gr.	*Srednie.* Złp.	gr.	*Poślednie* Złp.	gr
Korzec Pszenicy	84	—	76	—	72	—
— Żyta	64	—	60	—	54	—
— Jęczmienia	58	—	56	—	52	—
— Grochu	68	—	64	—	60	—
— Owsa	52	—	48	—	46	—
— Jagieł	128	—	116	—	112	—
— Rzepaku	—	—	—	—	—	—

DONIESIENIA.

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego podaie do wiadomości Obywatelom, i mieszkańcom Departamentu Krakowskiego, iż w dniu 15tym Sierpnia, r. b. bywsze Kommissaryaty Obwodowe rozwiązane zostały, i dniem tymże Podprefektury urzędowanie swe rozpoczęły, to iest:

Krakowska.	Szydłowska.
Szkalmierska.	Krzeszowicka.
Miechowska.	Olkuska.
Jędrzejowska.	Bębnowska.
Stopnicka.	

Departament więc Krakowski, do którego Podprefektury Pilecka i Lelowska są dołączone, z iedynastu się składa Podprefektur. W Krakowie d. 1 Sierpnia 1810.

Stanisław Wodzicki Z. P.
Michał Wroński J.S.

Tekla Machaiowa, włościanka, z wsi Presławie żąda mieć wiadomość o życiu lub śmierci męża iey Jana Machaia w roku 1799 w dniu 2 Lipca do regimentu piechoty Xięcia Wirtemberga Nro 38 Austryackiey dostawionego, gdyż ten podług doniesienia tegoż regimentu w dniu 5 Maia 1800 w rozprawie pod Meskirchen, w niewolą woysk Francuzkich dostał się.— Gdyby więc ktokolwiek o życiu iego wiadomym był, wezwanym ninieyszem zostaie, doniesienie swe do Urzędu Prefektury Departamentu Krakowskiego uczynić.

Prefektura Departamentu Krakowskiego, w celu uzupełnienia i ukończenia zbioru wszelkiego gatunku udowodnionych pretensyi tak publicznych iako też i prywatnych do rządu Austryackiego Prowincyi nowo do Xięstwa Warszawskiego wcieloney, wzywa wszystkich obywateli i mieszkańców Departamentu Krakowskiego, ażeby ci, którzy do tąd takowych, JW. Antoniemu Hr. Stadnickiemu, dawniey do tego wyznaczonemu, jeszcze nie podawali takowe do dnia ostatniego Sierpnia r. b. W. Hr. Łosiowi z Urzędu Prefektury do omyche konsygnacyi ustanowionemu w iego biorze na kanowney ulicy w domu X. Olechowskiego Nr. 129 na pierwszym piętrze okazywać pospieszyli, gdy po upłynionym terminie więcey przyymowane nie będą i strony z takowemi do Kommissyi dwoch dworow w Lwowie urzędować maiący udać się będą musiały. W Krakowie dnia 26 Lipca 1810.

Stanisław Hrabia Wodzicki. Z. P.
Michał Wroński S. J.

Zastępca Prefekta Departamentu Krakowskiego uwiadomia Publiczność, iż Dyrekcya Skarbu publicznego z dniem 30 Lipca r. b. urzędowanie swoie rozpoczęła w domu Celnym na Stradomiu będącym. W Krakowie d. 1 Sierpnia 1810 roku.

Wodzicki, Z. P.
Wroński, S. G.

Opisanie osoby Wincentego Lipińskiego zbiegłego z aresztow kryminalnych Krakowskich, ten ma lat 30, iest wzrostu średniego, twarzy chudorlawey, włosow bląd, oczow siwych. Nosi na sobie kożuch iuż nie dobry, mowi doskonale po łacinie i pięknie pisze. Naywięcey

przebywa na iarmarkach, w Pacanowie, w Chmielniku, Pińczowie, ma żonę w Skalmierzu, brata zaś czyli w Sandomierzu czyli w Sandomirskim, gdyż i tam może przebywać. Ktoby takowego zbiega dostrzegł ma go natychmiast zatrzymać i przy przyzwoitey straży do Urzędu Policyi, w odleglejszych zaś powiatach do nayblizszego Sądu odstawić.

W Krakowie d. 25 Lipca 1810.

Czapski.

Opisanie, Leonarda Sułkowskiego, tenże iest wzrostu średniego, włosow gniadych, na twarzy blady, w sobie chudy, ciemny na obydwa oczy i nos ma zupełnie zepsuty, w ciemno zielonym surducie, chłopiec go mały prowadzi, na iedno oko zyzowaty; kt by takowego dostrzegł ma natychmiast wstrzymać, i do nayblizszego urzędu, a ztamtąd do Urzędu Policyi Krakowskiey dostawić. W Krakowie d. 7 Sierpnia 1810.

Czapski.

Opisanie osoby. 1. Michała Pozniaka, ten iest rodem z Scisławia z R ssyi. Lat ma 34, Kat lik żonaty bez professyi, małego wzrostu, brunatney pociągłey twarzy, takiegoż nosa, czarnych oczow, ciemnych włosow, mowi po Polsku i po Rusku, miał na sobie kosulę 1, spodnie płociane koloru niebieskiego, 1, białą kamizelkę, 1, kaftanik z rękawami sukienny niebieski z białemi guzikami w siwey czapce w botach.

2. Zyda Jcka Chiawny, który iest wzrostu dużego, w sobie mężny, lat może około 40 maiący, włosow, wąsow i brody rudawey nie bardzo duzey, nosa średniego, twarzy białawey okrągłey. Ktokolwiekby tychże z aresztow kryminalnych Lubelskich i o występek kradzieży obwinionych zbiegow, dostrzegł, ma ich przytrzymać i do naybliższego Urzędu, w tuteyszym zaś powiecie do Urzędu Policyi pod strażą dostawić. W Krak. d. 24 Lipca 1810.

Czapski.

Opisanie. Tomasz Drąg zbiegł z aresztow kryminalnych Krakowskich, iest rodem ze wsi Ciszowy Państwa Pilicy, wzrostu dobrego, w sobie wysmukły, włosow gniadych, twarzy chuderlawey nieco dziubatey, pociągłey, oczow burych, nosa cienkiego pociągłego, wąsy rzadkie czasem golił, czasam nie, brody mało zarastaiącey, na nodze iedney lewey czyli prawey ma strup duży, który się w każdym miesiącu odnawia; ktoby takowego zbiega dostrzegł ma go natychmiast zatrzymać i przy przyzwoitey straży do Urzędu Policyi, w odleglejszych zaś powiatach do naybliższego sądu odstawić. W Krakowie d. 25 Lipca 1810.

Czapski.

Dnia 11 Maia r. b. zbiegł w nocy z dworu wsi Szczebrkowa nazwiskiem Filosek Szymon, maiący tu matkę, rodzeństwo i krewnych; wziął służącemu innemu sordut nowy, sukna popielatego, tudziez kożuch, płaszcz, siwą kapuzę; nadto ma sordut granatowy, półfraczek, wołoszkę sukna popielatego, spodnie takież i t. d. Gdy na tego Dominium przez lat kilka na naukę do kuchni do kilkuset zł. ryń. w dobrey monecie straciło; a to na fundamencie przyrzeczeń, Sponsyi, oyca Stanisława Filoska, maiącego kilku synow, że tenże wspomniony Szymon Filosek syn, iak wiernie, stale, tak i wdzięcznie wysługiwać się będzie przez lat dwanaście. Atoli teraz z rozpusty tylko (nie było tu dla niego z różnych względow źle) potargał takowe nayświętsze obowiązki, i nie dosyć, okazał się naygorszym z niewdzięcznikow; (może z czyieyści namowy, która się w czasie wyiśni.) Ale ieszcze niecnota pozabierawszy to, co do niego nie należało, poczyniwszy szkody i t. d. — Przeto ostrzega się Publiczność, którey wiele na tem zależy, prosząc wszelkich zwierzchności, aby takowego raczyło zatrzymać, mieysca nie pozwalać, w usługi nie brać, ale owszem ka d wiadomość uczynić o nim, posłaniec odbierze zł. pol. 50 w dobrey monecie. Bowiem w przeciwnym wydarzeniu, łatwo przyymuiący takiego bez zaświadczenia, którego nie ma, podpadnie nieprzebaczenie karze policyyney sub Nro. 3954/640 przepisaney w kwocie dwoch tysięcy zł. pol. w dobrey monecie; ale nadto zanaglony n będzie sądownie do powrócenia wyłożoney wszelkiey straty &c. Wszak tego wymaga prawo, spokoyność i bezpieczeństwo. — Tenże Szymon Filosek mogł sobie przybrać imię drugie Michała, iest wzrostu małego, ciała białego, włosow białych strzyżonych, nosa dużego szerokiego, brodawka przy nosie, oczow siwych, lat 22 mniey lub więcey liczący.

Z wyraźnego zlecenia *Alexy Zawadzki, Officyalista Dominikalny.*